

Dyrlæge Mette Lybek Rueløkke er ekspert i mindre familiedyr og hun har selv haft massevis af marsvin. I sin bog "Mine marsvin" gennemgår hun alt hvad der er værd at vide om marsvin, og forklarer hvordan man sikrer dyrets trivsel og sundhed.

Mette Lybek Rueløkke er dyrlæge, og hun arbejder på Københavns Universitets dyrehospital. Hun er ekspert i marsvin og andre gnavere samt kaniner, og hun underviser både dyrlægestuderende og sine kolleger i de mindre familiedyrs sundhed, sygdomme og behandling. Mette Lybek Rueløkke har for nylig udgivet bogen 'Mine marsvin' (se også 'Julegaver til dyrevenner'). Det er den første evidensbaserede danske bog for voksne, der detaljeret gennemgår marsvinets trivsel og sundhed. Mette Lybek Rueløkke fortæller her, hvorfor det er så vigtigt med veldokumenteret viden om korrekt pasning og pleje af marsvin.

Marsvinets trivsel og sundhed

"Folk har i stigende omfang marsvin, kaniner og chinchillaer som familiedyr. Tidligere var marsvin og kaniner udelukkende kæledyr til børn. Det er fortsat børnenes dyr, men nu er det i højere grad et fælles ansvar mellem børn og voksne. Det er en god udvikling, som jeg også gør meget ud af at fastslå i min bog. Det er nemlig uholdbart, hvis de voksne udelukkende overlader ansvaret for familiens dyr til et barn, uanset hvor meget barnet indledningsvis har plaget for at få marsvinet," forklarer Mette Lybek Rueløkke.

Fra barnets dyr til familiens dyr

"Loven tilsiger faktisk, at der skal være en voksen i forbindelse med indkøb af

et dyr, men det er naturligvis først og fremmest af hensyn til dyrets trivsel, at det altid bør være voksne, der har det overordnede ansvar for, at marsvinet er sundt og rask, og i modsat fald sørger for behandling," siger hun videre.

Ifølge Mette Lybek Rueløkke passer marsvin og kaniner muligvis bedre ind i et travlt voksenliv end hunde og katte. Man skal ikke gå ture med et marsvin eller sikre sig, at det ikke springer ud fra et vindue. Marsvin, kaniner og chinchillaer lever typisk fem-ti år, og selvom de måske er mindre tidskrævende end hunde, er det alligevel nødvendigt med et stort engagement fra ejerne, hvis dyrene skal trives ordentligt. Mette

Lybek Rueløkke fortæller: "I takt med at marsvin bliver et fælles ansvar for både børn og voksne i en familie, oplever vi også, at folk generelt er blevet mere villige til at betale for eksempel operationer, hvis deres dyr bliver sygt. Vi råder selvfølgelig kun til operation, hvis marsvinet efterfølgende har en stor chance for at kunne opnå et værdigt liv."

Opgør med myterne

"Hvis jeg selv havde haft adgang til en gennemarbejdet bog om marsvin, da jeg var ung, havde jeg nok undgået en række fejltagelser," siger Mette Lybek Rueløkke og afslører, at hun engang solgte et marsvin som en han, selvom

FOTO: TINE KORTENBACH

Marsvin er meget sociale og kontaktsøgende, men deres instinkt tilsiger, at det er klogt at være i skjul. En hjemmelavet 'hule' sikrer at marsvinet føler sig tryk. Selvom de måske er mindre tidskrævende end hunde, er det ifølge Mette Lybek Rueløkke alligevel nødvendigt med et stort engagement fra ejerne, hvis dyrene skal trives ordentligt.

det faktisk var en hun. Hun påpeger, at flere tilgængelige bøger på dansk er fejloversatte udenlandske bøger. De fleste udgivelser er desuden henvendt til børn, og de behandler marsvinets pleje overfladisk eller giver i værste fald problematisk rådgivning. Hun uddyber: "Jeg har hørt om en marsvinebog, der ved gennemsyn faktisk viste sig at handle om hamstere, men havde fået fejloversat sin titel. Så ringe er kvaliteten."

Mette Lybek Rueløkke glæder sig over tiltagende forskning, men advarer om, at gamle myter om marsvin fortsat lever i bedste velgående. "Det er blandt andet påstanden om, at gulerødder og æbler er det primære foder til marsvin, der skal imødegås," forklarer hun. Disse foderemner indeholder ikke tilstrækkeligt med C-vitamin til at dække dyrets behov. Især unge marsvin samt drægtige eller mælkeproducerende hunner har et meget stort behov for C-vitamin. Hvis man samtidig fodrer med mysliblandinger, hvor marsvinet har mulighed for kun at vælge fedtholdige ingredienser som for eksempel solsikkefrø, risikerer man, at dyret får mangelsymptomer. "De såkaldte luksusfoderblandinger og mysli er uegnede som marsvinefoder. Marsvins foder er græsbaseret," understreger Mette Lybek Rueløkke.

Langt fra det vildtlevende dyr i Andesbjergene

Der er fundet bevis for, at indianere i Sydamerika havde domesticerede mar-

svin for 7.000 år siden. Når man tænker på marsvinets korte generationstid, er der således meget, der tyder på, at mennesker har holdt marsvin i mindst lige så mange marsvinegenerationer, som vi har haft hunde i hundegenerationer. Mette Lybek Rueløkke siger: "Ligesom hunden har udviklet sig fra ulven, har de tamme marsvin forandret sig fra deres vilde forfædre. Marsvin har været som høns for inkaerne, og med tiden er de blevet langt mere sociale end deres vilde stamform. Avl efter social egnethed gjorde det lettere for indianerne at have mange marsvin sammen, og i dag kan man i visse tilfælde endda have flere hanner gående sammen."

Mette Lybek Rueløkke anfører, at fordi indianerne holdt marsvin med henblik på at spise dem, er de moderne marsvin langt større og mere kødfulde end deres vildtlevende ophav. "Dyrenes tyndtarm har også ændret sig, så marsvin i dag bedre kan tolerere forarbejdede fødevarer. Dog skal marsvinets føde stadig primært bestå af græs og hø, og det er ikke mindst af hensyn til dyrets tænder. Tandproblemer er en af de helt store risici for vores marsvin," advarer hun.

Den korrekte fodring

Som hos andre større gnavere vokser også marsvins tænder gennem hele livet. Marsvin er fra naturens hånd græsædere, og græs slider tænder maksimalt. Derfor er det ganske smart,

at marsvins tænder vokser i takt med nedslidningen. Det er både fortænder og kindtænder, der konstant vokser, i modsætning til hos mindre gnavere som mus og rotter, hvor kun fortænderne vedblivende vokser. Når der er tale om tamdyr, opstår der imidlertid typisk tandproblemer, fordi dyrene får foder, der slider langt mindre på deres tænder end græs. "Marsvin har endnu ikke udviklet sig så meget, at de er blevet gode til at fordøje stivelse, og deres evne til at optage frugtsukker er heller ikke god," siger Mette Lybek Rueløkke. Hun påpeger, at meget sukker derfor kommer ufordøjet ned i gæringskammeret i marsvinets stortarm, hvor nogle potentielt sygdomsfremmende bakterier drager fordel af sukkeret og formerer sig voldsomt. "Marsvinet kan få kronisk dårlig afføring af forkert kost," advarer hun.

Korrekt fodring er nøglen til et sundt marsvin. Når der ikke er frisk græs, skal marsvinet have hø og bladgrønt, der samtidig sikrer, at dyret får tilstrækkeligt C-vitamin. Mette Lybek Rueløkke forklarer: "Bredbladet persille, kinakål, broccoli, spinat og de fleste kåltyper er glimrende, og hvis marsvinet fra lille bliver vænnet til at spise varieret bladgrønt, har det ingen problemer med den slags kost. Tørfoder i pilleform tilsat vitaminer er et godt supplement, men det skal være udviklet specifikt til marsvin, da det ellers ikke er tilsat C-vitamin. Og marsvin bør kun have tørfoder i små mængder, da det ikke hjælper med til at slide tænderne. Der arbejdes på at udvikle tørfoder med hård struktur, der også kan slide på tænderne, og det vil i givet fald være et glimrende fuldfoder." Mette Lybek Rueløkke mener dog, at hø fortsat bør være en basal bestanddel af marsvinets foder. Hun slutter: "Ud over at bidrage til korrekt slid på marsvinets tænder fungerer hø også som beroligende beskæftigelse for marsvinet. Der skal arbejdes på at gumle hø og både bruges kind- og tyggemuskelatur, ligesom spytfunktionen stimuleres. Marsvin er forslugne dyr, og de kan spise, til deres mave er totalt opspilet. Fedme og fedtlever er faktisk et voksende problem hos vores marsvin, og også af den grund er hø nyttigt og godt. Uanset hvor meget hø du tilbyder dit marsvin, er der ingen fare for, at det udvikler overvægt på grund af det."

Mette Lybek Rueløkkes råd til marsvineejere:

- Marsvin er meget sociale dyr med et aktivt og varieret indbyrdes 'sprog'. Derfor skal man altid holde flere marsvin sammen. Et ensomt marsvin er ulykkeligt og vil mistrives.
- Nye marsvin kan hurtigt blive integreret i en eksisterende gruppe, men sørg for, at der er plads og gemmesteder nok til alle dyrene.
- Marsvin er fra naturens hånd byttedyr. Deres instinkt tilsiger, at de skal maskere skader og sygdomme, så eventuelle rovdyr ikke opdager, at de er et nemt bytte. Derfor er det vanskeligt at se tegn på sygdomme hos sine marsvin.
- Observér dine dyr. Marsvin skal have åbne, klare øjne og interagere med deres artsfæller.
- Vej jævnligt dine marsvin, gerne ugentligt eller hver 14. dag. Hvis et udvokset marsvin pludselig har udsving i sin vægt, kan det være et symptom på en sygdomstilstand.
- Husk at klippe marsvinets kløer efter behov (fra en gang om måneden til en gang hver tredje måned er sædvanligvis tilstrækkeligt). Bogen 'Mine marsvin' indeholder en komplet fotoguide, der viser, hvordan man klipper kløer på marsvin.

Bredbladet persille, kinakål, broccoli, spinat og de fleste kåltyper er glimrende foder til marsvin, og hvis marsvinet fra lille bliver vænnet til at spise varieret bladgrønt, har det ingen problemer med den slags kost.

Korrekt fodring er nøglen til et sundt marsvin. Marsvin er fra naturens hånd græsædere, og når der ikke er frisk græs, skal marsvinet have hø og bladgrønt, der samtidig sikrer, at dyret får tilstrækkeligt C-vitamin.

